

Matije Herica razprave »O bistvu, pomenu in važnosti Kernovega določnega glagola. — O glagolu »biti« kot predikat in o povedju.« Spis je dokaz temeljite strokovne izobraženosti, razprava sama obeta postati vrlo zanimiva. Kakor se vidi, je glagol »biti« začel biti! — Josip Brinar piše »O reklih in o njih uporabi v šoli.« Razprava temelji na bogatem poznavanju narodnih izrekov in prislovic. — Ante Beg končuje poročilo o »Redki književni starini.« Iz poročila je razvidno, kak orjaški korak je napravilo naše ljudsko šolstvo v enem stoletju. — »Književno poročilo« prijavlja začetek temeljite in podrobne ocene knjig »Slovenske Šolske Matice« za leto 1905. — V razpredelku »Šolstvo v tujini« čitamo poročilo o šolstvu v Budimpešti in o japonskem šolstvu. — V »Listku« govori Dragotin Svoboda o slavnem češkem pesniku Svatopluku Čechu, »Pedagoški paberki« in »Kronika« pa objavljata 27 najrazličnejših novic, nabranih po svetovnem pedagoškem polju. — Tako se torej tudi ta »Popotnikova« številka odlikuje po raznovrstni in bogati vsebini ter dela čast pisateljem in uredniku.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so daroval: Blag mož vsled njemu izkazane usluge po tovarišu Fran Črnagoju 7 K; č. gospa Ivana Mayer iz D. M. v Polju 4 K, namesto venca na krsto gospe M. Wigele. Logaška posojilnica 30 K. Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt sta plačala: tovariš Ivan Lokar, učitelj v Dobljicah pri Črnomlju; tov. Jakob Marn, nadučitelj na Viču pri Ljubljani. Bog plati!

Osebnosti iz Istre. Alojzij Jarinovič je postal nadučitelj II. razreda na Sušaku; Marija Karbončič, učiteljica II. razreda na dekliški ljudski šoli v Isoli; K. Dobričević, definitivna učiteljica III. razreda na dekliški ljudski šoli na otoku Krku in Josipina Debevc, definitivna učiteljica II. razreda v Vizinjanu.

Osebnosti na Štajerskem. Nadučitelj na žulferajnski šoli v Pekrah je postal Julij Ogrisegg, dosedaj nadučitelj v Kljunah. Definitivne učiteljice so postale: v Ljubnem Franja Hrovat iz Zabukovja; pri Mali Nedelji ondotni suplentinji Olga Cvahte in Franja Jandl, v Makolah Olga Bradaška iz Sel pri Slov. gradu. Učitelj V. Frisch je premeščen iz Ptuja v Gusswerk.

Odlikovanje nadučitelja. Minister za uk in bogočastje je podelil nadučitelju doblaveške ljudske šole na Koroškem, A. Dreotu, v priznanje za njegovo večletno plodonosno delovanje v učiteljski službi naslov ravnatelja.

Naj se pribije! C. kr. okrajni glavar gospod Tekavčič v Litiji je pred kratkim imenoval brez vsake seje c. kr. okrajnega šolskega sveta — vse krajne šolske nadzornike za ljudske šole v litijskem okraju. Kaj ne, ta pa zna rešpektirati šolske zakone? Ker so vsa imenovanja krajnih šolskih nadzornikov nezakonita — naj jih c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani razveljavi, če mu je vsaj nekoliko na tem, da se zakon izpolnuje in rešpektira. Ta gospod glavar Tekavčič je kakor paša, ki rešuje brez seje tudi druge stvari sam, ne da bisklicoval seje; tako n. pr. imenuje vse začasne in zasilne učitelje sam; akoravno ni nobene nujnosti — stavi semtertja tudi z definitivno imenovanje deželnemu šolskemu svetu — brez seje — predloge — pod pretvezo, saj je en sam prosilec. Sej c. k. okr. šolskega sveta ta gospod Tekavčič sploh ne pozna, ker ima baje na leto le 3 do 4 seje — ne pa zakonito vsak mesec. Volitve novih svojih zastopnikov za prihodnjo dobo bosta deželni odbor in učiteljstvo torej lahko opustila, ker se v Litiji pašuje tako nezakonito.

„Slovenski Učitelj“ in regulacija učiteljskih plač. Vsake svete čase, kadar nima nič drugega gradiva, se spomni »Slovenski Učitelj« tudi regulacije učiteljskih plač, in sicer ponižno in pohlevno, kakor se spodobi za glasilo

katehetov. Sedaj, ko ni dež. zbora, piše »Slovenski Učitelj« »Pri nas ima bodočnost samo stranka, ki ima program Slov. Ljudske stranke, pa naj se imenuje potem kakor se hoče. Ne varajmo se! Vsaka volilna reforma bo pomnožila politično moč Slov. Ljudske Stranke. Že sedaj se proti njeni volji ni moglo nič uspešnega storiti, kolikor manj se bo moglo po novih volitvah. In jasno je, da se bo učiteljstvo moralo sprijazniti s to stranko, ako bo hotelo imeti poštene plače. Naj se Jelenc et consortes še dalje sučejo v liberalnih krogih, a korist učiteljskega stanu terja, da se začne pametnejša politika, kakor so jo uganjali »voditelji« zadnja leta. Prosimo, da se o tem premišlja!« — O tem ni treba nobenega premišljanja, konstatovati je treba samo, da je ta izjava jako jako žalostna, ker je dokaz popolne stanovske nezavednosti. Učiteljstvo ni nobena politična stranka, ampak je stan. In zato zahteva učiteljstvo regulacije plač in pa tudi zato, ker je sedanja plača v kričečem nasprotju s § 55. drž. šolskega zakona. To je vse premišljanje! Kdor misli drugače, ta hoče napraviti učiteljstvo za političnega sužnja, a učiteljstvo se mu ne vda. In tako tudi »voditelji« ne! Naš voditelj je stanovska zavednost in vera v lastno moč. Kadar pridejo prijatelji »Slovenskega Učitelja« do prepričanja, kako potreben je učiteljski stan, takrat bo tudi njegov urednik, učitelj Jaklič, brez vsakega daljnega premišljanja za regulacijo plač.

Evangelist, ki ne ljubi resnice. »Slovenec« z dne 20. aprila, št. 90, piše, da so v Bohinju ustanovili društvo »Savica«. Na tem ustanovnem shodu je govoril g. dr. Krek. No, to ni nič posebnega, saj dr. Krek rad govori. Če nič drugega ne ve, pa pove, da je kmet od nog do glave. Ako govori, Bog mu blagoslovi! Toda posvečeni gospodje morajo pri vsaki priliki črniti šolo. Govoril je dr. Krek med drugim: »Pri nas šole človeka večkrat odbijajo. Otroku se šola zamrzi, in ko zapusti šolo, vrže knjige v kot in počasi skoro pozabi — brati in pisati.« — Ako bi bil dr. Krek govoril jasneje, n. pr. »Otroku se šola za mrzi, kar je glavna zasluga nas posvečenih in našega hujskajočega lista »Domoljuba«, kjer posebno črnimo šolo in učiteljstvo itd.« bil bi govoril resnico, tako pa je le zavijal na škodo učiteljstva. Čuden Evangelist, ki ne ljubi resnice in miru!

Seja c. kr. okr. šolskega sveta v Tolminu. Dnevni red uvodne učiteljske skupščine se vzame na znanje. Eno-razrednica v Čezsoči se razširi v dvorazrednico. Ustanovi se redna šola v Plužnjah pri Bovcu. Oddado se za zidanje šolska poslopja: v Selih, Rutih, Idriji in Soči. Premesti se začasni učitelj Rudolf Fajgelj iz Sedla v Novake, Boiana Boltar iz Kala v Sedlo. C. kr. dež. šolski svet je potrdil razširjenje trirazredne ljudske šole v Cerknem v štirirazrednico.

„Deutscher Lehrerverband für Krain und Küstenland“ so osnovali v Ljubljani o velikonočnih počitnicah. Ustanovnega zborovanja se je udeležilo 65 članov. Shod se je vršil v ljubljanski kazini pod predsedstvom prof. Schrautzerja. Zborovalce je pozdravil v imenu nemškega društva prof. dr. Binder in v imenu nemškega učiteljstva onkraj Krasa ravnatelj Brunnlechner. O pomenu in namenu društva je govoril c. kr. okr. šolski nadzornik prof. Peerz. Smoter društva je označil z besedami: »Unserer Schule das Können, unserem Volkstume das treue, deutsche Herz, für den kranken Amtsbruder die Sorge.«

Tretji katoliški shod se vrši koncem avgusta letos v Ljubljani.

Članom c. kr. deželnega šolskega sveta za Goriško je imenovan gosp. dr. Hilarij Zorn, c. kr. profesor veronauka na goriški realki.

Poročil se je tovariš dr. Tomaž Romih, meščanski učitelj in župan v Krškem, z gospodično Ano Schmidingerjevo, učiteljico istotam. Čestitamo!

Stalno je upokojen tovariš Josip Trampuč, nadučitelj v Kostanjevici na Goriškem.

Specijalitetu imenuje »Freie Lehrerstimme« klasifikacijo konferenčnih poročil, ki smo o nji govorili v 9. letošnji številki. Imenovani list pravi, da bi bili ti dokumenti »Amtschimmeln« važna pridobitev za avstrijski šolski muzej.

Ustanovni občni zbor „Društva slovenskih profesorjev“ se je vršil dne 22. t. m. v Ljubljani. Za predsednika je bil izvoljen g. prof. Fr. Orožen.

V Mariboru se začno izpiti učne usposobljenosti dne 7. maja t. l. Prošnje do 30. t. m. Tako čitamo v zadnjem »Popotniku«. Mi nismo dobili nobenega obvestila, kakor da čita naš list samo japonsko učiteljstvo.

Odkritosrčno priznanje. Na katoliškem shodu v Štrasburgu je dejal kanonik Pichler sledeče: »Na Bavarskem smo z božjo pomočjo in z ljudsko neumnostjo že daleč dospeli in upamo, da ostane tako tudi v bodoče.« Natančno kakor pri nas!

Profesor Masaryk, ki ga je tožilo 308 čeških katehetov, ker je baje dejal, da so plačani ovađuhi, je bil oproščen.

Gospod Šamalík, znani klerikalni agitator na Moravskem je razposlal svojim zaupnikom vprašalne pole, s katerimi pozveduje po onih učiteljih, ki agitujejo za napredno stranko. Gotovo namerava te učitelje visokočastitim gospodom škofom in deželnemu šolskemu svetu predlagati — v odlikovanje. No, tudi pri nas imamo take Ša—malike, zakaj, kjer so klerikalci, tam cvete — denuncijantstvo. Dokaz temu vsaka številka »Domoljuba« in »Slovenca«.

Novo učiteljsko društvo. C. kr. namestništvo v Trstu je vzelo na znanje pravila novega društva, ki se imenuje »Učiteljsko društvo za Trst in okolico.«

Smrt zaradi peresa. Neka učenka ljudske šole v Zadru je v nekoliko urah umrla, ker se je zbodla s peresom in si tako zastropila kri. Učiteljstvo naj vedno opozarja mladino, da naj previdno ravna s peresil!

Podržavljenje posebne nemške ljudske šole v Opatiji je skoro gotova stvar. Kdaj neki podržavijo šolo družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu?!

Razgled po šolskem svetu.

— **Novi šolski zakon na Angleškem.** Angleška vlada je predložila parlamentu nov šolski zakon, ki odgovarja vsem modernim zahtevam. Vse ljudske osnovne šole pridejo v bodoče pod javno kontrolo. Takozvane proustvoljne šole, ki so jih ustanovile verske zadrüge iz lastnih sredstev; izroče krajnim šolskim oblastnijam, ki imenujejo v občje vse učitelje. Versko vprašanje pri tem ne sme priti v poštev. Šolske oblasti vzamejo v najem šolska poslopja verskih družb. Ako zahtevajo štiri petine staršev kak poseben verski pouk, jim dovolijo posebne olajšave, ako so na razpolago primerni prostori. Zakon pravi da se mora sicer ves pouk ločiti od verskega vpliva, ker je na ta način mogoče govoriti o razvoju in napredku.

— **Katoliški učitelji na Ruskem.** Ruski minister narodne prosvete je ravnokar razveljavil naredbo, ki je določala, da ne sme biti noben ruski naroden učitelj katolik.

— **Novo šolo grade** v Bočni na Štajerskem. Delajo za stavbo prve priprave. V jeseni bo poslopje že pod streho.

— **Števila dijakov na avstrijskih vseučiliščih** Naučno ministrstvo je izdalo statistični izkaz dijakov, ki obiskujejo avstrijska vseučilišča v tekočem polletju. Na dunajskem vseučilišču je bilo 7837 dijakov. Skupno število vseh dijakov avstrijskih vseučilišč znaša 22.749. Ženskih slušateljic je bilo na vseh 8 avstrijskih vseučiliščih 1323.

— **Izpremenjene počitnice.** Kakor poročajo, nameravajo na avstrijskih ljudskih in meščanskih šolah premestiti šolske počitnice med 1. julijem in 1. septembrom.

— **Skupni pouk na srednjih šolah.** Višjo gimnazijo v Heidelbergu obiskuje skupno z dečki tudi 12 deklic, a v realko hodi z dečki vred celo 29 deklic.

Listnica uredništva.

Zaradi obilice gradiva smo morali nekaj snovi odložiti do prihodnje številke.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je oglašiti pri načelniku (zdaj nadučitelj Franc Ks. Trošt na Igu pod Ljubljano.)

V društvo se sprejemajo le oni ki še niso nad 45 let stari. Pristopnina se ravna po starostnih letih, in sicer od 20 do 25 let 2 K 50 v, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K; od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj in 1 K vpisnine. Letno se plača za rezervni fond 2 K.

Po društvenikovi smrti izplača načelnštvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po dve kroni, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po dve kroni za nadaljni slučaj smrti. Konec leta 1905 je bilo pri društvu 200 članov.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—¹/₂7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4³²/₁₀₀, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik), zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljati 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za določiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sic. 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 K
B	» 18 » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »
C	» 24 » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »
D	» 38 » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »
E	» 46 » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »
F	» 60 » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »
G	» 70 » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »
H	» 85 » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu

ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-novejših predpisih priporoča tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“